

Miluj Boha, priateľa aj nepriateľa.

Dnes sa chcem zastaviť s Vami v poradí tretíkrát pri kázani P. Ježiša na Vrchu Blahoslavenstiev v Mt 5 kapitole. Pán prišiel medzi nás a žil život v dokonalom súlade s vôľou svojho Otca, v súlade s tým čo je napísané v Jeho slove. On naplnil Božiu vôľu slovom aj činmi. Ježiš ukázal, že neprišiel zrušiť zjavenú Božiu vôľu v starozákonných knihách. Boh nemení svoje túžby a morálne požiadavky vo vzťahu k človeku. Ježiš neprišiel zrušiť požiadavky Božích prikázaní, o ktorých hovoril na vrchu, naopak, dal im dokonalý výklad, obsah a náplň. Na druhej strane poslucháčov varoval: Mt 5,20 „*nikdy nevojďte do nebeského kráľovstva, ak vaša spravodlivosť neprevýši spravodlivosť zákonníkov a farizejov*“, keďže oni Božie slovo nepochopili správne. Nepodriadili sa Duchu tohoto slova.

Ježiš vykladá na vrchu niektoré z Božích prikázaní. **Nezabiješ!** rozšíril nie len na zabitie fyzické, ale aj slovom. Vrahom je aj ten, kto ubližuje blížnemu slovom, či ho odsudzuje, zatracuje. V otázke **prísahy** Ježiš kritizuje zneužívanie prísahy a prisahanie na čokoľvek mimo Hospodina. Neruší legitímne prisahanie s dovoľávaním sa Boha za svedka, ktorá je v súlade s textami sz aj nz. Vo v. 27 a 28 Pán k prikázaniu **Nescudzoložíš!** hovorí: 27 *Počuli ste, že bolo povedané: Nescudzoložíš!* 28 *Ja vám však hovorím: Každý, kto sa žiadostivo pozerá na ženu, už s ňou v srdci scudzoložil.* Dáva tiež na správnu mieru aplikáciu súdnych výrokov **Oko za oko, zub za zub, život za život.** Neneguje spravodlivé súdne jednanie s tým, kto niekoho poškodil, či mu nejako ublížil. Pán však ukazuje, že tento zákon určený súdom nebol daný za účelom osobnej pomsty, alebo návodom, ako sa vysporiadať s nepriateľom. Naopak nabáda k tomu, aby sme vynaložili všetko úsilie na získanie si nepriateľa a posielá nás **dve míle** s rímskym okupantom, radí nastaviť **druhé líce**, keď nás niekto provokuje, dať radšej aj plášť keď sa niekto dožaduje svojho práva na spodný odev... Dotýka sa aj **rozvodu** a obracia pozornosť na pôvodný Boží plán s manželstvom.

Na druhej strane poslucháčov varoval: Mt 5,20 „*nikdy nevojďte do nebeského kráľovstva, ak vaša spravodlivosť neprevýši spravodlivosť zákonníkov a farizejov*“, keďže oni Božie slovo prekrútili. Nepodriadili sa Duchu tohoto slova.

Sám pre seba som si zatriedil prikázania z kázania na vrchu do troch kategórií, podľa toho ako boli zle pochopené, zle citované, alebo zneužitú, a teda aj zle žité...

a., dobre citované, ale zle pochopené – Nezabiješ!

b., dobre citované, ale zneužitú – Oko za oko, zub za zub. O prisahaní. Nescudzoložíš + rozvod

c., zle citované aj zle pochopené – Milovať blížneho a nenávidieť nepriateľa.

O tom poslednom chcem s vami chvíľu premýšľať. Dnešný text úzko nadväzuje na praktické rady ako sa zachovať k nepriateľovi s pomocou spomenutých dvoch míľ, či nastavením ľavého líca vo veršoch 39 – 41.

Čítajme teraz Mt 5 od verša 43 *Počuli ste, že bolo povedané: Miluj svojho blížneho a nenávid svojho nepriateľa.* 44 *Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú,* 45 *aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať na zlých i na dobrých a dáva pršať na spravodlivých i nespravodlivých.* 46 *Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici?* 47 *A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne (ecav) robíte? , čo robíte navyše? (ekumen.) Nerobia to aj pohania?* 48 *Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.*

Príkaz 18 *Nepomsti sa a neprechovávaj hnev voči príslušníkom svojho ľudu, ale miluj svojho blížneho ako seba samého. Ja som Hospodin.*“ nachádzame v **Lv 19.** Nikde v Starom zákone však

nenachádzame Boží príkaz, ktorý nás vyzýva k nenávisti voči nepriateľom. Preto patrí tento citát počutého slova do kategórie zle citovaných a zle pochopených v Izraeli.

Jediným náznakom negatívneho postoja k nepriateľom je text v Dt 23,3–7, ktorý však hovorí o konkrétnej skupine ľudí v určitej historickej súvislosti, o vzťahu Izraela k Amónčanom a Moábčanom, ktorý chceli prekliat' Izrael po vyjdení z Egypta, preto sa Izraeliti na priamy Boží pokyn nemali snažiť o pokoj a blahobyt týchto dvoch národov.

Milovať nepriateľa je z ľudského pohľadu neuskutočiteľná utópia. Minimálne z pohľadu emocionálneho. Prirodzenejšie pre našu hriešnu prirodzenosť je hnev, nenávisť a túžba po pomste. Ako je možné milovať niekoho koho moc nemusím? Spolužiaka, ktorý mi násilím vezme desiatu, alebo ma donúti dať mu odpísať domácu úlohu, kolegu, ktorý ma „potopí“ na porade, nadriadeného, ktorý nie je férový voči mne, partnera ktorý ma zradí. Často v živote s tým zápasíme. A nie raz v živote sa nám podarí byť taktiež nepriateľom niekomu inému. Mám pravdu? Nepriateľom nemusí byť zrovna nejaký imigrant, terorista, alebo nacisticky zmýšľajúci extrémista. Pán Ježiš hovoril o nepriateľstve dokonca vo vlastných rodinách, či v cirkvi. Ak nám to tu nefunguje, nie je reálne aby sme dokázali milovať cudzieho človeka, kt. nám ubližuje.

Pán Ježiš hovorí, že Boh miluje každého človeka a ako dôkaz uvádza, že Boh dáva rovnaké dary – požehnanie zo slnka a dažďa na dobrých aj zlých. Ale ako môžem ja milovať tak ako miluje Boh? Čo sa musí stať v mojom živote? A je vôbec možné milovať na základe príkazu?

Nuž prvý krok je rozhodnúť sa byť ako Boh. Nie, nie je v mojich silách milovať nepriateľa, a nedá sa v tejto veci Boha iba napodobňovať. Boh však má moc zmeniť spôsob nášho myslenia a postoj voči nepriateľovi, naše srdce.

Ježiš na vrchu navrhuje aj praktický krok ako zmeniť svoj vzťah k nepriateľom:

- *Milujte svojich nepriateľov **a modlite** sa za tých, ktorí vás prenasledujú*

A taktiež dáva radu, aby pozdravovali svojich nepriateľov, teda aby na základe modlitby urobili niečo navyše.

- *A ak budete **pozdravovať** iba svojich bratov, **čo robíte navyše, čo zvláštne?***

Dôverná modlitba s Bohom je cesta. A tiež urobiť potom ešte niečo navyše, pozdravovať a uctiť si nielen bratov, ale aj nepriateľov. Urobiť niečo čo je zvláštne, čo zasiahne srdce nepriateľa.

Ježiš nás na vrchu vyzýva k dokonalosti, aby sme boli dokonalí ako je náš nebeský Otec.

48 Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.

Rôzni kresťania, alebo veriaci iných náboženstiev, dokonalosť chápu rôznym spôsobom. Napr. ako stav, keď im už na myseľ nepríde žiadna zlá myšlienka. Stav, keď dosiahli určitú ničím nerušenú „svätosť“. V živote však prichádzajú situácie, keď zistíme, že svätosť, o ktorej sme si mysleli, že sme dosiahli nie je to konečné, čo Boh pre nás pripravil. V živote totiž prichádzajú rôzne skúšky, cez ktoré poznávame, ako je to s tou našou svätosťou skutočne.

Ježiš má iné meradlo svätosti a dokonalosti. Byť dokonalým ako nebeský Otec znamená podľa Ježišových slov schopnosť milovať nepriateľa.

Mt 5, 44 *Ja vám však hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú, **45** aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach.*

Pozrite sa aké nepriateľstvo prežil Boží Syn Pán Ježiš – do vlastného prišiel a jeho vlastní ho neprijali, a na kríži v najväčšej bolesti akú mohol prežívať sa modlí: **Luk 23, 34: Otče odpusť im...**

Aj evanjelista Lukáš zaznamenal slová Spasiteľa o milovaní nepriateľov, ktoré P. Ježiš sám do bodky naplnil.

Luk 6, 27 *No vám, čo ma počúvate, hovorím: **Milujte svojich nepriateľov! Robte dobre** tým, ktorí vás nenávidia. **28 Žehnajte** tých, ktorí vám zlorečia a **modlite** sa za tých, ktorí vás potupujú.**35** **Ale milujte svojich nepriateľov! Robte im dobre! Požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude hojná vaša odmena a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým. 36 **Bud'te milosrdní, ako je milosrdný aj váš Otec.*****

Nedá mi nespomenúť na chvíľku ap. Pavla. Aj on prežil v živote na misijných cestách veľa trápenia od pohanov aj od Židov, ktorým zvestoval evanjelium. **SA 20, 19** *Slúžil som Pánovi so všetkou pokorou v slzách a skúškach, čo na mňa doľahli pre úklady Židov.*

Prežil aj nepochopenie a neúctu od spoluveriacich v mladých cirkevných zboroch, kde bolo kopec vážnych problémov. Korintskému zboru píše v 1Kor 9, **1** *Azda nie som slobodný? Nie som apoštol? A nevidel som Ježiša, nášho Pána?* a následne poukazuje na paralelu SZ chrámovej služby a píše v **1Kor 9, 13** *Vari neviete, že tí, čo pôsobia v svätej službe, živia sa z chrámu a slúžia pri oltári (ek. preklad.), (ktorí sú zamestnaní pri oltári – Roh.), majú podiel z oltára?*

A pokračuje v ďalšom verši **14** *Preto aj Pán prikázal tak, aby tí, čo ohlasujú evanjelium, z evanjelia aj žili. ". V 6. verši sa pýta: **6** *Alebo či len ja a Barnabáš nemáme právo nepracovať? **7** *Kto kedy vojenčí na vlastné trovy? Kto sadí vinicu, a neje z nej ovocie? Alebo kto pasie stádo, a nepožíva mlieko od stáda? **8** *Či to hovorím (len) po ľudsky? Či to nehovorí aj zákon? Niekedy bránil svoje apoštolstvo, a niekedy sa radšej zriekol aj svojho práva žiť z evanjelia a práva nepracovať, len aby nezavdal zámienku nezrelým, či neporiadnym veriacim na sponchybnovanie svojej práce pre Krista.****

A v 1 Kor 4 čítame , **18** *Niektorí sa začali povyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. A pýta sa ich: **21** *Čo chcete? Mám prísť k vám s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti? Ale to nie je nič v porovnaní s mnohými inými problémami, 1 Kor 5, **1** *Dokonca počuť, že je medzi vami smilstvo, a to také smilstvo, akého niet ani medzi pohanmi, atď., atď. Pavol napomínal cirkevný zbor v Korinte. Pavol im však aj ukazuje lásku: 2 Kor 2, **4** *Písal som vám totiž v hlbokom súžení a úzkosti srdca i s mnohými slzami nie preto, aby ste boli zarmútení, ale aby ste spoznali nesmiernu lásku, ktorú k vám prechovávam.****

V liste Rim 12 aplikuje rady Pána Ježiša z kázania na vrchu a píše: **17** *Nikomu neodplácajte zlom za zlé. Usilujte sa o to, čo je dobré v očiach všetkých ľudí. **18** *Ak je to možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi. **19** *Milovaní, nepomstite sa sami, ale dajte miesto hnevu. (ale ponechajte to hnevu (Božiemu) – ecav). Ved' je napísané: Mne patrí pomsta, ja odplatím, hovorí Pán. **20** *Naopak, ak je tvoj nepriateľ hladný, daj mu jesť, ak je smädný, daj mu piť. Lebo keď toto urobíš, žeravé uhlie mu zhrnieš na hlavu.****

Dokonalosť veriaceho človeka sa prejaví v skutočnej láske k nepriateľom a v milosrdenstve.

Kedy ste sa naposledy modlili za niekoho kto vám bytostne ublížil? Kedy ste mu žehnali a prejavili Božiu dobrotu? Možno máme problém také niečo urobiť už aj pre niekoho, koho moc nemusíme, a nie ešte pre niekoho kto zraňuje...

Neviem ako vy, ale keď sa pozriem spätne na svoj život, vidím sa v tejto veci dosť biedne. Tak ďakujem dnes Pánovi, že prešiel cestou kríža a ukázal skutočnú lásku a odpustenie voči tým, ktorí ho odsúdili, pľuvali do tváre a pribili na kríž.

18 *Ak je to možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi.*

A ak sa aj stane, že do nášho života príde nepriateľstvo môže to byť paradoxne pre nás požehnaním, skúškou, v ktorej keď obстоjíme, tak Pán odmení toho, kto obstojí... Obstať v skúškach môžeme z milosti Božej len v Kristovi.

35 *Ale milujte svojich nepriateľov! Robte im dobre! Požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude hojná vaša odmena a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým.*

Mat 5, 12 *radujte a veselte sa, pretože vaša odmena hojná je v nebesiach;*

Viete, br. a s., ale na záver musím ešte konštatovať, že našimi nepriateľmi nie sú primárne, alebo zväčša ľudia okolo nás.

Naším najväčším nepriateľom je nepriateľ spasenia Diabol, pretože Diabol prekročil hranicu možného priateľstva s Bohom. Jeho jediným cieľom je, aby sme nežili s Bohom, a aby sme zomreli.

Ďalším vážnym nepriateľom je naše vlastné srdce, naša myseľ, naše vnútro. Ježiš povedal: **Mt 15, 19** *Lebo zo srdca pochádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, krivé svedectvá, rúhania.* To je diagnóza smrteľnej choroby, ktorou sme od narodenia postihnutí bez rozdielu. A s touto diagnózou je takmer nemožné milovať. Preto Pavol volá v **Rim 7, 24** *Biedny ja človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?* **25** *Ale vďaka Bohu skrze Ježiša Krista, nášho Pána!*

Fil 3, 18 *Lebo mnohí žijú tak, ako som vám často hovoril o nich a teraz aj s plačom hovorím, že sú nepriateľmi kríža Kristovho.*

Nemôže byť skutočné priateľstvo tam, kde je nepriateľstvo s Kristovým krížom. Priateľstvo s Kristom, s jeho krížom je sila, ktorá vytvára aj pravé priateľstvo medzi ľuďmi, a zvlášť medzi ľuďmi, ktorí sú v Kristovi.

1 Ján 1, 7 *Ale ak chodíme vo svetle, ako On je vo svetle, máme spoločenstvo medzi sebou a krv Ježiša, Jeho Syna, nás očisťuje od každého hriechu.*

Dávid sa modlí v **Ž 51, 12** *Srdce čisté stvor mi, ó Bože, a obnov vo mne ducha pevného!* Viete kedy to bolo? Keď zlyhal na celej čiare. **11** *Zakry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny!* Zhnusil sa mu vlastný hriech. Spôsobil rozpad Uriášovej rodiny a dal zavraždiť nevinného človeka. Tak ďaleko zašiel vo svojom nepriateľstve voči Bohu a blížnemu. **2 Sam 12, 13** *Vtedy povedal Dávid Nátanovi: Zhrešil som proti Hospodinovi. Nátan odpovedal Dávidovi: Hospodin ti odpustil tvoj hriech, nezomrieš.* Dávid zasluhoval smrť, ale prežil Božiu milosť a odpustenie. Jeho príbeh odpustenia a **Žalm 51** je určite obrovskou útechou pre zlyhávajúcich v priateľstve s Bohom a ľuďmi. Avšak, pri čítaní jeho príbehu nám iste neunikne vážne poučenie, že Dávid zvyšok života niesol bolestivé následky svojho zlyhania.

Nepriateľstvo voči Bohu a voči ľuďom zanecháva následky. Božia múdrosť ich ponecháva v snahe zachrániť nás pre večnosť. Následky je možné niesť iba vo vedomí toho, že Božia milosť je postačujúca. Božia milosť a odpustenie nás uschopňuje súcitiť aj s nepriateľom, milovať a odpúšťať.

Vieme dobre, že okolo nás žijú ľudia, ktorí neprežívajú priateľstvo s Bohom. Pavol píše **Tít 3,3** *Lebo aj my sme boli kedysi nerozumní a neposlušní; boli sme nenávidení a navzájom sme sa nenávideli.* To je reálny obraz aj dnešného sveta a mnohých ľudí. Prežívajú veľa trápenia, odcudzenia, bolesti, zármutku, dospelí aj deti. Potrebujú však vidieť neotrasiteľné priateľstvo s Kristom, dôveru, vernosť Bohu, priateľstvo medzi nami navzájom a našu lásku k nepriateľom.

Končím toto premýšľanie vďakou za vašu pozornosť a inšpiratívnymi slovami Asafovho **73 Žalmu** pre priateľstvo s našim Bohom: **23** *Ja som však stále s Tebou, držíš ma za pravicu.* **24** *Vedieš ma svojou radou a potom do slávy ma prijmeš.* **25** *Kohože mám na nebi? A keď som s Tebou, netúžim po zemi.* **26** *Aj keď mi hynie telo i srdce, Boh mi je skalou srdca naveky a mojím údelom.* **27** *Lebo hľa, zahynú, čo sa vzdávajú od Teba, zničíš každého, kto Ti je neverný.* **28** *Ale mňa blaží Božia blízkosť. V Hospodinovi, Pánovi mám svoje útočisko, aby som všetky Tvoje skutky zvestoval.*

Nech je s nami vzácny Priateľ, náš Pán Ježiš.